

A tíz éves gyermek a helyzetkomikumban és humoros elbeszélésben jelentkező ellentétet is felismeri. Könnyen beleléli magát a tréfás helyzetekbe; efféle élményeiről szívesen beszámol. Móra a *Megurasodom*, *Puli* és *A bűbajos előkerül* c. elbeszéléseiben a „mulatságos”, a „komikus” élményét adja tanítványainknak. Ezek megbeszélésére is külön órát (8.) fordíthatunk. A lényeg megragadásának és kifejezésének gyakorlására, a beszédképesség fejlesztésére ezek a fejezetek különösen alkalmasak. A megbeszélés arra készíteti majd a tanulókat, hogy a Gergőről és osztálytársairól szóló tréfás jeleneteket otthon szüleiknek és testvéreiknek is felolvassák.

Meggyőződésünk: a Kincskereső kisködmön megtárgyalásával oktató–nevelő munkánkat hatékonyabbá tesszük. Önálló gondolkodásra készítjük tanítványainkat, fejlesztjük olvasási és kifejezési képességüket, értékes személyiségjegyeket alakítunk ki bennük, és elindítjuk őket az esztétikai fejlődést szolgáló tevékenységi formák felé.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

1. Dr. Ákos Károly: Megismerés, 1961.
2. Dezséry László: Olvasni jó, 1958.
3. Donáth—Harsányi—Kalmár—Tóth: Olvasó gyermekeink, 1957.
4. P. M. Jakobszon: Az érzelmek pszichológiája, 1962.
5. Kézikönyv az általános iskola IV. osztályának tanítói számára, 1956.
6. Móra Ferenc: Kincskereső kisködmön, 1953.
7. Nevelési Terv, 1962.
8. Tanterv és Utasítás az általános iskolák számára, 1963.

FÖLDRAJZI EGYEDI (INDIVIDUÁLIS) FOGALMAK

A fogalom terjedelme szerint beszélhetünk egyedi (individuális) és általános fogalmakról.

Az egyedi fogalmaknak az olyan fogalmakat nevezzük, amelyek egyes tárgyra, jelenségekre vonatkoznak. Az egyedi földrajzi tárgyaknak egyedi földrajzi fogalmán a földrajzi elnevezéseket értjük. Ilyen földrajzi fogalmak: Budapest, Szeged, Duna, Tisza, Balaton, Badacsony, Szovjetunió, Európa.

Az egyedi fogalom hasonló a képzethez. A képzet is egyes tárgyra vonatkozik. Az egyedi fogalom azonban nem szemléleti jellegű, mint a képzet, hanem már bizonyos absztrakció eredménye. A tárgy vagy jelenség lényeges jegyeit tartalmazza. Az egyedi fogalmak segítségével további általánosítás eredményeként juthatunk el az általános fogalomig. Ilyenek az előbbiekkal szemben: város, folyó, tó, hegy, ország, világrész.

A földrajz tanítása során egyedi fogalmakat is alakítunk ki. Ezek felhasználásával alakíthatók ki az általános fogalmak, amelyek viszont lehetőséget nyújtanak újabb egyedi fogalmak kialakításánál a fogalomjegyek csoportosításához.

Az emberi gondolkodás az egyesből halad az általános felé, illetve az általánosról az egyeshez.

Németh István